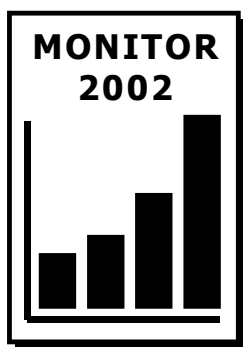

M O N I T O R 2002

az érettségizők ismereteinek felmérése

Magyar nyelv és irodalom

A változat

A tervezet szakfelelőse: Štátny pedagogický ústav, Bratislava
A tervezet megvalósítása: EXAM[®], Bratislava

© (2002) Štátny pedagogický ústav

A 01 – 45 kérdésekre a válaszokat jelöljétek ki piktogrammal jelölt válaszívre.

01**1. számú szöveg**

„Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Arra, hogy fiadnak nevezz, már nem vagyok méltó...”

Kinek a történetét idéztük az 1. számú szövegrészben?

- (A) A tékozló fiút (a Lukács evangéliumból)
- (B) Józsefét (a Teremtés könyvéből)
- (C) Salamon királyét (a Királyok első könyvéből)
- (D) A magvetőét (a Márk evangéliumából)

02

A középkori műveltség legalapvetőbb összetevője

- (A) a szellemi megújulás, a fellendülés, elsősorban az antik kultúra újjászületése.
- (B) az egyensúlyra és a harmóniára való törekvés.
- (C) Istennek tetsző életre való munkálkodás, a dolgokba való belenyugvás.
- (D) a szerelem, mint legfőbb érték, az ember földi boldogulása.

03

Mi volt a középkor nagy verstani újítása?

- (A) Kialakult a hexameter.
- (B) Megszületett a rím.
- (C) A hexameter és a pentameter disztichonná állt össze.
- (D) Kialakultak a verslábak.

04

Dante Isteni Színhjátékának 1. része a Pokol. Mi van felírva a Pokol kapujára?

- (A) S néked az istenek adják meg mindazt, mire vágyol.
- (B) Lenni vagy nem lenni, ez itt a kérdés.
- (C) Ki itt belépsz, hagyj fel minden reménnyel.
- (D) Félek s hiszek, fázom, s gyötörnek a lángok.

05

Temetési prédikáció, a halottnak a sírba bocsátása közben elhangzott első összefüggő magyar szöveg

- (A) az Ómagyar Mária-siralom.
- (B) a Halotti Beszéd és Könyörgés.
- (C) a Naphimnusz.
- (D) a Vallomások.

06**2. számú szöveg**

„Világ világa
Virágnak virága!
Keserűen kízzatul
Vos szögekkel veretül.

A 2. számú szövegben megnyilvánuló betűrím

- (A) a szinesztézia.
- (B) az allegória.
- (C) a hasonlat.
- (D) az alliteráció.

07 Assisi Szent Ferenc életének történeteit először a Nyitrán 1851-ben megjelent első ismert magyar nyelvű könyvben találták meg. De a Londonban elérkezett könyv csupán 1925-ben, a jeles írónk születésének 100. évfordulóján került ismét haza. Ez az egyik legbecsesebb nyelvemlékünk

- (A) az Anonymus Krónikája. (B) a Jókai-kódex.
(C) a Képes Krónika. (D) a Kézai Simon Krónikája.

08 Buga Jakab éneke című vers

- (A) egy ország elesettségét, a labancoktól való félelmet tükrözi.
(B) a budosó szegénylegények életfilozófiáját, a mindenáron való túlélés bölcsességét fejezi ki.
(C) a kuruc vezért, Rákóczit dicséri, erre utal az 1. versszak sas-szimbóluma.
(D) párhuzamot von az egyéni élet és a természet között, virágszimbolikát alkalmazva.

09 Mi a Szigeti veszedelem jelentősége a magyar irodalomban?

- (A) Zrínyi Miklós saját nevezetes 1664-es hadjáratának a magyar irodalomban egyetlen krónikaszerű leírása.
(B) Zrínyi a magyar történelem legnagyobb alakjának, dédapjának állít emléket, ezért a valóságot felnagyítva úgy alakítja az eseményeket, hogy Szulimán a legnagyobb magyar hős kezétől essen el.
(C) Minden hazai előzmény nélkül kialakított első világi eposz, amely Zrínyi dédapjának, a szigetvári hősnek állít méltó emléket a világirodalmi eposz-minták alapján.
(D) Szigetvár 1566-os ostromát elsőként összefoglaló dráma.

10 A barokk stílus ismertetőjegyei

- (A) a pátosz, a hősiesség kultusza, a nagy méretek kedvelése, az ünnepélyesség.
(B) a racionalizmus, a túldíszítettség, a fegyelmezett arányok, világos, áttekinthető kompozíció.
(C) a túlvilág kifejezésére való törekvés, a klasszikus művészet felújítása.
(D) áttekinthető, pontos geometriai formák.

11 A romantika korában a detektívnovella, a bűnügyi regény (mai elnevezéssel: a krimi) műfajának megteremtője

- (A) Walter Scott (B) John Keats (C) lord Byron (D) Edgar Allan Poe

12 Kisfaludy Károly halála után az ún. romantikus triász vette kezébe a magyar irodalmi élet irányítását, amelynek tagjai

- (A) Vörösmarty Mihály, Bajza József, Toldy Ferenc
(B) Katona József, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor
(C) Kölcsey Ferenc, Eötvös József, Széchenyi István
(D) Széchenyi István, Arany János, Jókai Mór

13 Petőfi melyik lapnál kapott Vahot Imre mellett segédszerkesztői állást?

- (A) Atheneum (B) Életképek (C) Aurora (D) Pesti Divatlap

- 21** A költő 1796-ban Pozsonyban adta ki folyóiratát, amellyel az országgyűlésen résztvevő nemesek pártfogását akarta megszerezni. Ki a költő, s mi a folyóirat címe?
- (A) Kazinczy Ferenc: Magyar Museum
 (B) Kármán József: Uránia
 (C) Csokonai Vitéz Mihály: Diétai Magyar Musa
 (D) Péczely József: Mindenés Gyűjtemény

22 **3. számú szöveg**

„...Ő csordaszámra tartja gyülevész
 szolgáit, éppenséggel mintha minden
 hajszála egy őrzőt kívánna;...”

Ki mondja, kinek a 3. számú idézetet?

- (A) Bánk bán Petur bánnak
 (B) Tiborc Bánk bánnak
 (C) Bánk bán Gertrudisnak
 (D) Bánk bán Tiborcnak

23 **4. számú idézet**

„Ez az utolsó nászunk nekünk:
 Egymás húsába beletépünk...”

Melyik Ady-versből származik a 4. számú idézet?

- (A) Elbocsátó szép üzenet
 (B) Léda asszony zsoldárai
 (C) Lédával a bálban
 (D) Héja-nász az avaron

- 24** „Poeta doctusnak nevezték az esztétikusok, mint Catullust az ókorban. Az ő műveltsége, otthonossága minden népek szellemtudományában nem lényege volt művészetének, hanem feldúsító járuléka.” (Fenyő Miksa)

Kiről van szó?

- (A) Babits Mihály
 (B) Kosztolányi Dezső
 (C) Karinthy Frigyes
 (D) Radnóti Miklós

- 25** Mi az összefüggés a következő nevek között?
 Ignotus, Fenyő Miksa, Osvát Ernő, Babits Mihály, Móricz Zsigmond, Gellért Oszkár

- (A) Az 1890-ben induló A Hét című szépirodalmi lap állandó szerzői.
 (B) Az 1908-ban, Nagyváradon megalakult Holnap Társaság tagjai.
 (C) A Holnap című versantológia (1909) szerzői.
 (D) A Nyugat szerkesztői (1908 – 1941).

- 26** Móricz melyik írásának hőse Kardics bácsi?

- (A) Úri muri
 (B) Rokonok
 (C) Barbárok
 (D) Tragédia

27**5. számú idézet**

„Érzed-e a csöndet s az éjszakát” (Babits)

Milyen stílus eszköz teszi élénkké, szemléletessé a 5. számú idézett sort:

- (A) metafora (B) metonímia (C) szinesztézia (D) hasonlat

28**6. számú idézet**

„Harminckét éves lettem én –
meglepetés e költemény
csecse
becse;

ajándék, mellyel meglepem
e kávéházi szegleten
magam
magam.”

Ki írta önmagáról a 6. számú idézett verset?

- (A) József Attila (B) Krúdy Gyula (C) Babits Mihály (D) Radnóti Miklós

29

Melyik íróval kapcsolatosak a következő fogalmak?

„Sárszeg, Brenner József, Budapesti Napló, Esti Kornél, poeta esteticus”

- (A) Ady Endre (B) Tóth Árpád (C) Juhász Gyula (D) Kosztolányi Dezső

30

Édes Anna mintacselédnek bizonyult. Csupán egy dolgot nem volt képes soha megtenni. Mi volt ez?

- (A) Nem tudott palacsintát sütni. (B) Nem tudott csirkét vágni.
(C) Nem akart megteríteni. (D) Nem tudta beosztani a zsebpénzt.

31

Milyen stílusirányra lehet következtetni a következő jellemző vonásokból?

„szigorú mértani formák, függőleges és vízszintes vonalak, négyszögű síkforma, három alapszín”

- (A) szürrealizmus (B) futurizmus
(C) konstruktivizmus (D) impresszionizmus

32

Mit jelent az asszonánc kifejezés?

- (A) Olyan versláb, amelyben két rövid szótagot egy hosszú követ, de a sorok nem rímelenek.
(B) A szókezdő hangok azonossága, összecsengése, „betűrím”.
(C) Hat verslábból álló verssorok, amelyeknek a végén nincsen rím.
(D) Olyan rím, amelyben a magánhangzók összecsengenek, de a mássalhangzók nem.

33

Valójában minek nevezhetnénk a varázslót Thomas Mann Márió és a varázsló c. regényében?

- (A) csalónak (B) művésznek (C) hipnotizőrnek (D) kártyamesternek

34

Ki írta a Vádlott megszólal című röpiratot?

- (A) Márai Sándor (B) Illyés Gyula (C) Fábry Zoltán (D) Örkény István

35**7. számú idézet**

„Az ember nem azért született, hogy legyőzzék. Az embert el lehet pusztítani, de nem lehet legyőzni.”

A 7. számú idézet melyik regény kulcsmondata lehet?

- (A) Albert Camus: A pestis
(B) Mihail Bulgakov: Kutjaszív
(C) Franz Kafka: A per
(D) Ernest Hemingway: Az öreg halász és a tenger

36

A 2. világháború után (1958-ban) az első önálló *irodalmi folyóirat* volt:

- (A) Irodalmi Szemle (B) Magyar Nap (C) Magyar Írás (D) Az Út

37

A szereplők már-már emberi mivoltukból is kivetkőznek. A főhős a végveszélyben lázad föl, és darabolja fel papírvágó késsel az őrnagyot.

Melyik regényre ismer a fenti mondatok alapján?

- (A) Örkény István: Tóték (B) Dobozi Imre: A tizedes meg a többiek
(C) Ottlik Géza: Iskola a határon (D) Rácz Olivér: Álom Tivadar hadparancsa

38**8. számú idézet**

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.”

Kitől származik a 8. számú idézett gondolat?

- (A) Illyés Gyula (B) Weöres Sándor (C) Tamási Áron (D) Németh László

39

Kire vonatkozik az alábbi bemutatás?

„A szlovákiai magyar prózairodalom szemléleti modernizálása elsősorban az ő nevéhez fűződik. Prózája filozófiai telítettségével és a nemzetiségi tudat bensőséges, ám erősen kritikus szemléletű ábrázolásával egyéni jellegű. Első kimagasló regényével (*Éleslövészet*) teljesen új dolgot hozott irodalmunkba, az ún. *antiregényt*.”

- (A) Dobos László (B) Grendel Lajos (C) Duba Gyula (D) Fábry Zoltán

40

Petrarca költészetének meghatározó élménye

- (A) a szerelem, a szerelmi szenvedély, amely elsősorban a Daloskönyv című kötetében jut érvényre.
(B) a halál könnyörtelensége, az elmúlás gondolatából születő fájdalom érzése, amely a Záróballada alaphangulata.
(C) a Szűz Mária körül kialakult kultusz, amelyet a költő a himnuszaiban énekelt meg.
(D) a testi kiválóság és a lelki nemesség együttese, amely ódáinak és elégiáinak alaphangja.

41**9. számú szöveg**

„(Ó, Istenem! Egy barom, egy oktalan
Tovább gyászolna), ím ő, éppen ő
Atyám öccsével egybekél, ki úgy
Sem húz atyámra, mint én Herculesre.”

A 9. számú idézetben

- (A) Hamlet kesereg szerelme, Ophélia hűtlensége miatt.
- (B) Hamlet az anyjáról mond lesújtó szavakat, mert az teljesen aláveti magát Claudius akaratának.
- (C) A királyi udvarba érkező színészek ítélkeznek Gertrudisról, amikor az kiissza a méregpoharat.
- (D) A sírásók fogalmazzák meg komikus hangvétellel véleményüket a királynéről.

42

A magyarországi reneszánsz felvirágoztatása, a humanista eszmék elterjedése

- (A) Zsigmond király uralkodására esik, akinek uralma alatt jött létre az óbudai egyetem (1395), s akinek kancelláriájában Vitéz János már találkozott itáliai humanistákkal.
- (B) Mátyás király uralkodására esik, aki – miután feleségül vette a nápolyi Beatrixet – budai palotáját a humanizmus központjává tette, ahol tudósok és művészek vették körül a királyt.
- (C) Zrínyi Miklós nagy hadvezéri tetteihez és irodalmi munkásságához fűződik, a hadvezér Zrínyi ugyanis megalkotta a magyar irodalom első nagy művét, a Szigeti veszedelmet.
- (D) Nagy Lajos király uralkodására esik, akinek uralma alatt létrejött a pécsi egyetem (1367).

43

Janus Pannonius Búcsú Váradtól című költeményének műfaja

- (A) elégia, amely fájdalmas hangú költemény, s benne a költő a híres könyvtártól, a gyógyforrásoktól és a híres királysobroktól búcsúzik.
- (B) elégia, amely fájdalmas hangú költemény, s benne a költő Guarino mestertől búcsúzik.
- (C) dicsőítő költemény, amelyben a költő barátját, Galeotto Marziot dicséri.
- (D) epigramma, amelyben Váradtól távoztában a költő kikacagja a római búcsúsokat zarándokúttjuk miatt.

44

Balassi Bálint Egy katonaének című versének vezérmotívuma

- (A) a lelki élet értékeinek magasztalása (vidámság, édes kívánság, boldogság).
- (B) a reneszánsz főúri élet mozzanatainak dicsérete (palotám, jó illatú piros rózsám).
- (C) a végvári élet szépsége: a hírnév, a tisztesség, az emberség és a vitézség összefonódása.
- (D) a búcsú az „édes hazá”-tól, a bajtársaktól, a gyönyörű hazai tájtól.

60	Hogyan nevezzük az eposzban azt a részt, amely késlelteti a cselekményt, amelyben részletebben megismerhetjük az egyes szereplők életét, jellemét?
A 61 – 75 kérdésekre a válaszokat jelöljétek ki ☒ piktogrammal jelölt válaszárvre.	
61	Válassza ki az alábbi intézménynév helyesen írt formáját! (A) budapesti Madách Színház (B) budapesti Madách színház (C) Budapesti Madách-színház (D) Budapesti Madách Színház
62	Melyik szóelválasztás a helyes? (A) fül – ig (B) tá – vi – rat (C) hall – ga – tó – zik (D) mad – zag
63	Válassza ki, melyik szó illik a mondatba! <i>Eltörött az</i> (A) állkapocscsontja (B) álkapocscsontja (C) állkapocs-csontja (D) állkapoccsontja
64	Melyik a helyes formája a hisz ige felszólító módjának? (A) hidj (B) higgy (C) hiddj (D) higyj
65	Melyik jelentéstani kategóriára épül a következő találós kérdés? <i>Miért nyúl a nyúl?</i> (A) rokon értelmű szavak (B) ellentétes jelentésű szavak (C) többjelentésű szavak (D) azonos alakú szavak
66	Milyen lesz az alábbi mondat állítmánya? <i>Lesz-e eredménye a munkámnak?</i> (A) igei (B) névszói (C) igei-névszói (D) nincs állítmány
67	Állapítsa meg, hogy a következő mondatban a határozó melyik fajtájáról van szó! <i>Bízik az emberekben.</i> (A) helyhatározó (B) módhatározó (C) társhatározó (D) állandó határozó
68	Mit jelent a következő szólás? <i>A jég hátán is megél.</i> (A) búsul (B) boldogul (C) ravasz (D) gyorsan, ügyesen dolgozik

69	A -val, -vel toldalékokkal ellátott tulajdonnevek közül melyik <u>a helytelen</u> forma? (A) Móriczcal (B) Dumassal (C) Mann-nal (D) Babitscsal
70	Melyik szó lesz vonatkozó névmás az alábbiak közül? (A) amikor (B) ahol (C) ameddig (D) akivel
71	Hogyan kell helyesen leírni betűkkel a 3 111 101 számnevet? (A) hárommilliószáztizenegyezerszázegy (B) hárommillió száztizenegyezer százegy (C) hárommillió-száztizenegyezer-százegy (D) három-millió-száz-tizenegyezer-százegy
72	Válassza ki azt a szót, amelyikben kötőhang van! (A) számít (B) padokat (C) megyünk (D) repülne
73	Az alábbi szavak közül három hangutánzó és egy hangulatfestő. Melyik lesz a hangulatfestő? (A) csörren (B) nyikorog (C) csobban (D) libben
74	Tartalom szerint milyen lesz az alábbi mondat? <i>Üzend meg neki, hogy tanulhat velem!</i> (A) felszólító (B) felkiáltó (C) óhajtó (D) kijelentő
75	Az alábbi szavak közül melyiket sorolná a szakkifejezések csoportjába? (A) cammogás (B) mérőléc (C) ispán (D) dolifüzet
A 76 – 80 kérdésekre a válaszokat írjátok le piktogrammal jelölt válaszívrre.	
76	Határozza meg a következő ige módját, idejét, számát, személyét és ragozását! <i>elolvasnák</i>
77	A következő mondat tárgyáról állapítsa meg, hogy irány- vagy eredménytárgy-e! <i>Finom ebédet főzött.</i>
78	Nevezze meg az alábbi felbontott szó elemeit; a toldalékok fajtáit is! <i>kér – vény – ünk – e – t</i>
79	Állapítsa meg, milyen mellékmondat van az alábbi összetett mondatban! <i>Annyi füzetet vettem, ahány tantárgyam van.</i>
80	Állapítsa meg, milyen határozó szerepel az alábbi mondatban! <i>Vettem a testvéremnek egy szép könyvet.</i>